

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.—. Za vse druge države in Ameriko K 5'60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inerate, naročnino, reklamacije pa na upravništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimni dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — **Inserati:** štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin. za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plaćujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavi: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. poštno-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Napredovanje naših čet v Srbiji.

Naše čete so zajurišale višino Slatina.

Dne 22. oktobra.

Ofenziva zaveznikov v Srbiji je tudi včeraj povsodi napredovala. Avstro-ogrske čete armade, kateri poveljuje general von Kövess, so zajurišale prodirajoč proti kosmajski poziciji, južno Ralje dvigajočo se višino Slatina.

Na obeh straneh spodnje Morave prodirajoče nemške bojne sile so pridobile prostora severno Palanke in Petrovca.

Vranje, Kumanovo in Veles v Vardarski dolini se nahajajo v rokah Bolgarov.

Prodiranje Gallwitzove armade.

Dne 22. oktobra.

Od armadne skupine gfm. von. Mackensena je dospela armada gen. von Kövessa v splošnem do črte od Arajeva do brda Slatina.

Armada gen. von Gallwitza je prodrila do Selevca, Savanovca in Trnovca ter do severno Ratanovca.

Armada gen. Bojadževa prodira severno Knjaževca naprej. Od ostalih delov armade poročila še niso prispela. Drugi deli bolgarske vojske so zasedli Kumanovo. Veles je osvojen. Južno Strumnice je vržen sovražnik čez Vardar.

Pri Oršovi so pregnani Srbi z gorovja vzhodno Kladova.

Dne 23. oktobra,

Armada generala von Kövessa je vdrla včeraj zapadno ceste, ki vodi iz Beograda v Arangjelovac, v liki trdnjavi izgrajeno Kosmanjsko pozicijo.

Po Moravski dolini prodirajoče nemške bojne sile so vrgle sovražnika z višin severno. doljenje Jasjenice.

Pri Oršovi je zavzela skupina, sestavljena iz avstro-ogrskih in nemških čet, gorsko pozicijo na južnem bregu Donave in fort Elizabet pri Tekiji.

Na sedmih točkah svoje z okopi obdane fronte razkrojeni in razpršeni se umikajo Srbi povsodi proti jugu. Zavezniki jih zasledujejo.

Pri Višegradu so avstro-ogrske čete pregnale sovražnika z višin vzhodno Drine.

Zavezniške čete so prekoračile Donavo pri Oršovi in Drino pri Višegradu.

Dne 24. oktobra.

Armada generala infanterije von Kövessa potiska sovražnika čez višine severno Arangjelovca nazaj. Naši bataljoni so porazili srbske zadnje voje, ki so se južno Slatine postavile k napadu.

Na obeh straneh Morave prodirajoče nemške bojne sile so osvojile višine južno Palanke in severno Petrovca.

Vojne skupine, ki so prekoračile reko pri Oršovi, so pregnale sovražnika iz gorovja vzhodno Kladova.

Bolgari so prodrli preko Negotina ter so prekoračili s svojimi, severno Knjaževca operirajočimi vojnimi silami srednji Timok.

Gallwitzova armada je prekoračila Jasjenico južno Palanke.

Dne 24. oktobra.

Od armadne skupine generala feldmašala von Mackensena je vrgla armada gen. von Kövessa Srbe vzhodno Lunavice še bolj proti jugu nazaj.

Armada generala von Gallwitza je osvojila pri Palanki južni breg Jasjenice dalje proti vzhodu smo dosegli črto Rakinac (severno Petrovca)-Ranevac proti deloma zelo trdovratnemu odporu Srbov. Veliko število srbskih mrličev, ki so jih pokopale naše čete, da sklepate, da je imel sovražnik težke izgube.

Pri Oršovi je Donava prekoračena ter višina Slava Božja zavzeta. 3 častniki in 7 mož je bilo vjetih.

Armada generala Bojadževa je vplenila v Prahovu ob Donavi, severo-vzhodno Negotina, rusko municijsko skladišče ter je na pol pota med Zaječarom in Knjaževcem zasedla zapadni breg Timoka. Od ostalih delov bolgarske vojske ni nobenih novih poročil.

Naša Konjenica v Valjevu.

Dne 25. oktobra.

Avstro-ogrski oddelki konjenikov so vkorakali v Valjevo. Armada generala von Kövessa se med boji bliža mestu Arangjelovac. Na obeh straneh Kolubare prodirajoče c. in kr. čete te armade napadajo višine južno in jugovzhodno Lazarevca.

Drugi avstro-ogrski armadni zbor je porazil Srbe pri Ratarih, 10 kilometrov jugozapadno Palanke, nemške čete pa so zajurišale z veliko srditostjo branjene pozicije južno Palanke, ter osvojile Petrovac v dolini Mlave.

Pri Oršovi čez reko prepeljane avstro-ogrske in nemške čete prodirajo v gorovju vzhodno rečne ožine Klisura. Sovražnik je zbežal, pustivši ležati puške in municijo.

Bolgari so v zadnjih dneh na številnih točkah prekoračili Timok od izvira do izliva. Njihovi napadi na višine levega brega ter na Zaječar, Knjaževac in Pirot napredujejo.

Prehod zavezniških čet čez Tamnavo.

Dne 25. oktobra.

Pri Višegradu smo razširili pridobljeno mostišče. Zapadno Kolubare smo zasedli prehod čez Tamnavo severozapadno Uba.

Armada generala von Kövessa je dospela do splošne črte Lazarevac, severno Arangjelovca-Rabovac (zapadno Ratarov.)

Armada generala von Gallwitza je zajurišala južno Jasjenice dominirajočo višino vzhodno Baničice, zavzela v Moravski dolini po ljutih bojih Dolenjo Livadico ter Zabare in je dospela vzhodno od tam do črte višina Presedna, južno Petrov-

PODLISTEK.

Padlim junakom.

Tam na posvečenem selišču
Počiva že mnogo rodov.
Vse tiho je, kakor v svetišču,
Ne drami nikdò njih duhov.

Na desni pa vije se vrsta
Še svežih a skromnih grobov;
V njih krsti enaka je krsta,
Preprosta brez dragih okov.

Te grude so vse brez okitja,
Brez lučic in pestrih krasil,
V obližju ni živega bitja,
Da zanje solzè bi rosil.

Razpèla pa nizka, lesena
So, kakor ubožcev povesod;
Le pričajo njihova imena,
Da daleč domà so odtoa. —

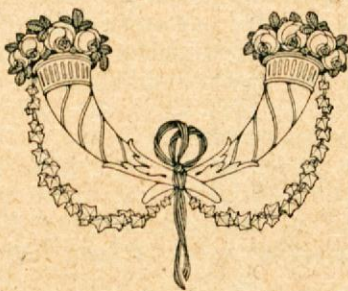
„Kogà so li tu pokopàli?“
Vprašuje neznanec zvedav.
„Ti niso sorodstva poznali,
In tudi ne srčnih ljubav!“ —

„Čuj, to so bojevniki vrlí,
Za carja prelili so kri,
Za rod, očetnjavo so umrli —
Spomin jim na veke živi!“ —

„Tu v gróbi zdaj spite vojaki,
Ki stali za dom ste kot hrast;
Pomogli ste k zmagi junaki,
Vam slava, Vam večna je čast!“ —

„Ker nikdò — pa mi pokropimo,
Na grob nasteljimo cvetic,
V spomin in pozdrav porosimo
Nebroj jim prevročih solzic!“ —

I. P.

Moji fantje.

Mortuos plango —
Mrtve objokujem.

Če pa je človek starejši, če ima ženo in otroke, pa mu začno sivi lasje lesti tihotapsko v glavo, se mu čudno zdi, ko naenkrat zasliši glas: ti, hlapec gospodov, pojdi na nabor.

Tako je bilo tudi z mano, ko so mi rekli: pridi in pokaži, kaka je tvoja moč. In tiste dni pred naborom mi je bilo semintja res nekam čudno. Iskal sem razvedrila v Svetem pismu (Job, Psalmi, Jeremija, Jezusove prilike), prebiral narodne pesmi, hodil pogosto gori po moji preljubljeni poti proti Rupi, pa premišljeval. In pri tej priliki so mi zopet uhajali spomini tja do tistih treh vrlih mojih učencev, ki so dali cvet svojega življenja na žrtvenik domovne.

Fantje moji! Kolikokrat sem se že letos pogovarjal z vami, a pred naborom ste mi še posebno živo stopali pred oči. Dragi moji ljubčeki, ali je tedaj kaj posebnega, da danes, nekaj dni pred Vsemi svetimi in pred Vernimi dušami, zastavim skromno svoje pero in vam pišem tele vrstice. Sprejmite jih pa v nebesih za — prežce.

Jože Brce! Ko sem prišel pred petnajstimi leti za suplenta v Kranj, sem te našel v šestem razredu, kjer so mi poverili pouk slovenščine. Se te vidim, kako sediš tam doli v zadnji klopi, pa se živo zanimaš za vsako mojo besedo, pa pišeš lepe naloge z markantno svojo pisavo, in deklamuješ in predavaš. Studentovska korenina. Pa lep fant, visokorasel kot jelka v našem gozdu. Potem se dolgo nisva videla. Sestala sva se, ko si prišel za učitelja na mestni licej v Ljubljani. Vesel sem te bil. Srečala sva se še parkrat v Kranju, a na

ca, zapadno Meljnice. V dolini Peka smo zasedli višino zapadno in severozapadno Kučeva.

Čete, ki so udarile pri Oršovi, so prodrle dalje proti jugu ter so dospele s svojim krilom do Sipa ob Donavi.

Bolgarska armada generala Bojadževa je osvojila greben med vrhovoma Drenove glave in Mirkovca (20 km od Pirota).

O bojih v Mačvi.

Boji v Mačvi so bili nad vse srditi. Tu se boreče krilo Kövessove armade je moralo dobro napeti svoje sile, da zlomi trdovratni srbski odpor. Prodiranje se je vršilo v dveh skupinah: ena je pri Jarku forsirala Savo, druga je operirala ob izlivu Drine proti Parasnici. Tu je divjal boj zlasti ob cesti Ravnje-Crnabara, iz Jarka prodirajoče čete pa so se morale boriti v močvirjih reke Bitve z velikimi težkočami. Srbske utrdbe so bile jako močne. Cela Mačva je bila takorekoč ena sama podzemna trdnjava. Srbi so prepletili polja z jarki, okopi, žičnimi ovirami, skrili svojo artiljerijo za turščična skladišča, napravili med drevjem skrbno maskirane redute. Tudi naše čete so se zakopale v neposredni bližini sovražnika. Dan in noč je nato vršila naša težka artiljerija svoje uničevalno delo, marsikatera lična kmečka hišica se je razrušila, granate so drobile žito in buče ter uničevale srbske okope. V nedeljo, dne 17. t. m. pa so naše čete izvršile generalni naskok. Od dveh strani so navalile naše čete in v krvavih bojih, ki so bili posebno ljuti pri Gluščih, so se polastile ene mične vasice za drugo. Med tem je skupina, ki je prodirala od Drine sem, osvojila Crnobar, Radenković, Kanopolje in prodrla ob železnici do Šabca, katerega osvojitve je kronala naš uspeh v Mačvi.

Kövessova armada pred Arangjelovcem. Gorato ozemlje ob Donavi je očiščeno sovražnika.

Dne 26. oktobra.

Vzhodno Višegrada prodirajoče avstro-ogrške čete so vrgle sovražnika na mejo nazaj. Med sovražniki so se nahajali tam poleg srbskih bataljonov tudi črnogorski. V severozapadnem kotu Srbije operirajoče c. in kr. čete armade generala von Kövessa se bližajo gorenji Kolubari in mestu Valjevo, ki so ga Srbi pred našo konjenico opustili. Iz Obrenovca proti jugu odposlane avstro-ogrške divizije so iztrgale sovražniku po srditem boju močne pozicije na višinah južno in jugo-vzhodno Lazarevca. Čete so pognale sovražnika čez Arangjelovac nazaj. V Topoli in na višinah vzhodno od tam se bore avstro-ogrške čete.

Na obeh straneh Morave prodirajoče nemške arm. so se polastile višine severno Rače, Markovac in nadaljnjih srbskih pozicij jugovzhodno Petrovca. Gorato ozemlje v donavski pentlji, vzhodno Klišure, je po večini sovražnika očiščeno. Tu smo dobili 3 od Srbov zapuščene topove, med njimi 1 težak.

Prodiranje zavezniških čet čez Višegrad. — Dolina Rača, Markovac in Kučevo osvojeni.

Dne 26. oktobra.

Vzhodno Višegrada smo dospeli do črte na višinah Suha Gora-Panoš.

Napad von Kövessove in von Gallwitzove armade dobro napreduje. Južno Palanke so v naši posesti severna pobočja doline Rača, dalje

vzhodno smo osvojili Markovac, Vk. Lacle in Kučevo. V zadnjih treh dneh smo vjeli 960 Srbov.

Od armade generala Bojadževa ni nobenih novih poročil.

Pomen našega prodiranja pri Višegradu.

„Eclair“ pripisuje ofenzivi avstrijskih čet pri Višegradu velik pomen. Prodiranje avstrijskih čet na tej fronti hoče Srbijo odrezati od Jadranskega morja in od Črne gore. Polkovnik Rousset pravi: Položaj Srbije je obupen. Četverozveza ji v Macedoniji ne more pomagati, zato naj napade Turčijo na kopnem.

Zadnja obrambna črta srbske armade.

Ruski listi poročajo, da postaja nevarnost da bo srbska armada obkoljena, vedno večja. Srbski generalni štab se je zato odločil, umakniti se na močno in moderno izgrajeno obrambno črto Kraljevo-Priština, ki je zadnja in najvažnejša srbska pozicija. Na to črto se umikajo vse na severni fronti se boreče srbske čete, kar je združeno z velikimi izgubami, ker pritiska sovražnik burno za njimi. Na fronti Kraljevo-Priština se upajo Srbi dolgo držati, municijo in živež bodo dobavili čez Bar. Četverozveza je že vse potrebno ukrenila, da omogoči zadostno preskrbo Srbov čez Bar. Gotovo bo tam izkrcala svoje pomožne čete tudi Italija, ki hoče prodirati čez Črno goro.

Naše čete so osvojile Dobrunj vzhodno Višegrada. — Napredovanje Kövessove in Gallwitzove armade. — Boji pri Knjaževcu.

Dne 27. oktobra.

Vzhodno Višegrada so iztrgale naše čete sovražniku višine na obeh straneh obmejne vasi Dobrunj. Armada pehotnega generala von Kövessa je potisnila sovražnika v gorovje severno Gor. Milanovca. Avstro-ogrške sile so ga vrgle z bajoneti iz njegovih pozicij na višinah pri Topoli. Na obeh straneh Morave operirajoča nemška armada je osvojila višine južno Rače in prodira ob Mlavi navzgor. Oršovska skupina je vkorakala v Brzo Palanko. V Kladovem je bilo vpletenih 12 težkih srbskih topov in velike zaloge municije, živil in obleke. Oddelki zapadno Negotina se borečih bolgarskih sil, so napravili zvezo z avstro-ogrskimi in nemškimi četami. Proti Knjaževcu odposlane bolgarske sile so se bojevale včeraj v vzhodnem delu tega mesta.

Naše armade so dospele do črte Valjevo—Moravci—Ljig—Topolka—Jasjenica—Rača—Rešava.

Dne 27. oktobra.

Vzhodno Višegrada smo osvojili Dobrunj. Armadi generalov von Kövessa in von Gallwitz sta sovražnika povsodi, kjer se je postavil v boj, porazili. Z glavnimi silami sta dosegli splošno črto Valjevo—Moravci—Ljig—Topolka ter so prekoračile vzhodno od tam Jasjenico, Račo ter Rešavo na obeh straneh Svilajca. V dolini reke Pek je zavzeta Neresnica. Južno Oršove prodirajoče sile so vplele v Kladovu 12 težkih topov.

V Ljubičevcu ob Donavi vzhodno Brze Palanke smo z oficirskimi patruljami vzpostavili neposredno zvezo z armado generala Bojadževa. Desno krilo te armade sledi sovražniku v severozapadni in jugo-zapadni smeri. Boj za Knjaževac se nadaljuje.

Bolgari so zavzeli Zaječar.

Dne 28. oktobra.

Bolgari so osvojili trdnjavo Zaječar.

Kövessova armada prodira na cesti Topola-Kragujevac.

Dne 28. oktobra.

Vzhodno Višegrada prodirajoče c. in kr. čete so vrgle sovražnika na obeh straneh Karaule Balvun čez mejo nazaj. Dva z boka izvršena protinapada ene črnogorske brigade sta bila odbita.

Desno iz avstro-ogrskih čet sestavljeno krilo armade generala von Kövessa je prekoračilo v široki fronti gorenjo Kolubaro. Nemci so se povzpeli na gorovje severno Rudnika, vzhodno od tam prodirajo na enaki višini avstro-ogrške kolone na obeh straneh ceste Topola-Kragujevac. Armada generala von Gallwitz je osvojila ozemlje zapadno železniške postaje Lapovo ter je po težkih bojih pregnala sovražnika z višin južno in jugovzhodno Svilajncu.

Bolgarska prva armada je zavzela Zaječar in Knjaževac ter se uspešno bori na višinah levega timoškega brega. V Knjaževcu je vplenila 4 topove in 6 municijskih voz.

Gallwitzova armada je vjela čez 2000 Srbov.

Dne 28. oktobra.

Armadi generalov von Kövessa in von Gallwitz prodirata naprej. Armada generala von Gallwitz je vjela od 23. oktobra 2033 sovražnikov ter vplenila več strojnih pušk.

Armada generala Bojadževa je zavzela Zaječar. Severno Knjaževca je prekoračila Timok v široki fronti. Knjaževac je v bolgarskih rokah. Več topov je bilo ugrabljenih. Višina Drenova glava, 25 kilometrov severo-zapadno Pirota je zasedena.

Bolgari so osvojili trdnjavo Pirota.

Dne 28. oktobra.

Po dolgih krvavih bojih so osvojile bolgarske čete trdnjavo Pirota, kamor so danes zmago-slavno vkorakale.

Bolgarska armada je vzpostavila zvezo z avstrijsko-ogrsko-nemško armado.

Rusi so obstreljevali Varso. Bolgarske baterije so potopile dve ruski vojni ladji.

Dne 27. oktobra.

Danes zjutraj je rusko brodovje obstreljevalo Varso. Obrežne baterije so odgovarjale. Dve ruski ladji razreda „Tri Svijatilja“ sta bili od granat ali torpedov potopljene. Ostale ladje so se umaknile, zasledovane od podmorskih čolnov. Nekaj civilnih oseb je postalo žrtev bombardementa. Vojaska škoda je majhna.

(Ruske vojne ladje razreda „Tri Svijatilja“ so starejše velike oklopnice, zgrajene v letih 1887. do 1893., pa pozneje renovirane. Oklopnica „Tri Svijatilja“ ima 13.000 ton prostornosti, razvija 14 milj brzine ter je oborožena s 4/30,5 cm, 14/15 cm in 4/7,5 cm topovi. Posadka šteje 744 mož. Ostali dve oklopnici se imenujeta „Georgij Pobedonoscev“ in „Sinop“. Izguba dveh tako velikih ladij je za vsako brodovje gotovo silno občutna.)

zadnje v Novem mestu — sredi julija 1914. Jaz sem se tedaj vračal iz ljube Bele Krajine, kamor sem bil pohitel z znanci in prijateljem Birtovim Andrejčtom, ki sedaj čuva dobrdobsko planoto. Imeli smo doli prekrasne urice med rojaki ljubega Otona Zupančiča. V Novem mestu sem te našel dragi Brče. Odpravljaj si se na vojaške vaje, ki pa so se spremenile že čez teden dni v morilni boj. Izbrala te je sovražna krogla, poiskala pot v glavo, uničila življenje, polno nad in sladkega upanja. In sedaj počivaš med rojaki pri Sv. Križu na lepem polju ljubljanskem.

Peter Bevk! Moj učenec doli v živosrebrni Idriji, kjer hranim najlepše spomine svojih mladih let, kjer mi je tudi Gospod dal družico mojega življenja. Peterček! Fleten fant, rdeč in bel kot breskvini cvet. Dobro sva se razumela. Razvil si se v zalega mladeniča, pa risal si, risal tako lepo in slikal. Velika moč je bila v tvojem čopiču. Letos pozimi sva se sestala v Kranju. Ko pa je zapela kukavica na Smarjetni gori in kos znašal gnezdo na Rup, je prišlo žalostno poročilo, da si kot junak pal na severnem bojišču in se ločil spomladi od pomladi svojega življenja. Peter, miren ti bodi kotiček tam na daljnem severu.

Janez Triller. Učil sem te slovenščino v Kranju, kamor me je zagnalo valovje življenja iz ljube moje Idrije, z nepozabnega Kurjega vrha. Janez, fant bujne domišljije, je pisal lepe naloge. Kadar se mu je ljubilo. Zato sva včasih nekoliko trčila, a kmalu je minul vihar, bila sva stara prijatelja. Posebno kot pevec narodnih pesmi mi je Janez ugajal. No, in znal je peti in človek je bil vesel simpatičnega glasu njegovega, ki je zvenel kot srebrni zvonček. Odšel je v boj, dobil tam za Lvovom profin, v humorističnem pismu opisal in

celo narisal svoje vojevanje, ozdravel, vrnil se na bojišče. Poslovila sva se na Trati pri očetu Zakotniku. Obljubil si mi, da hočeš redno poročati, kje boš hodil, kako se ti bo godilo. Dobil sem dve karti, namesto tretje je prišlo naznanilo smrti. Tudi Janez, veseli živahni mladenič je dobil gori na severu malo prostorčka za zadnje počivališče.

Brče, Bevk, Triller, sedaj ste gori, kjer sije večna pomlad, radujete se pri Njem, ki je gospodar čez življenje in smrt, ki deli vojno in mir. Tam gori vživite večni mir, kamor je letos šla si odpočit ljuba moja mama, kamor se je preselila letos nepozabna moja tašča. Pozdravite ji!

Blagor, vam vi srečni prebivalci nebeških domov. Sedaj gledate od obličja do obličja Njega, ki ga je sama ljubezen, ki je ustvaril vse ljudi za nebesa, ki ne želi nobenega pogube. Tam gori ni ne sence sovraštva in črta, licemerstva in hinavstva. Tam biva Oni, ki sam sodi vsakega po zaslugi. Gori zločesta beseda strupenega, zavratnega klevetnika ne pride do veljave.

Ti pa, gospod vojskinih trum, podeli nam skoro mir. Le želi, bič vojske se razdrobi. Gospod, o da bi kmalu zapel po našem polju mogočni zvon svetega Kocijana, zvon, ki bi oznanjal veselo novico, tako željno pričakovano, od vseh src iz dna zaželeno: novico o miru.

In če se to ne zgodi! Bodi kakorkoli, ako je tako božja volja, pridemo skoro za vami, Brče, Bevk, Triller, za vami mladeniči pridemo mi, ki nam že jesen življenja barva naša temena.

Rupa, na dan sv. Simona in Juda 1915.

Makso Pirnat.

Vsakdanji gost.

Dalje.

„Ali pride?“ vpraša poročnik.

„Se nič se ne vidi!“ odgovori stotnik.

„Počakajte vendar,“ godrnja vodnik. „Saj manjka še deset minut do enajstih. Mož je natančen in ima metodo.“

„Pa še kakšno metodo,“ reče poročnik in skriti ni mogel, da ga prevladuje poleg jeze tudi občudovanje. A to občudovanje predrznega sovražnika mu je tudi početvorilo bojno veselje: „Zmagam ga! Zmagam ga!“

Leno so ptekale minute. Zrak je bil miren. Le grmenje topov na gričih pred Remom ga je včasih vzvalovilo. Takrat se je čulo v zraku kakor otožno ječanje, takrat se je stresal gozd in kakor nemiren val se je zibal krasni ogenj jesenskih barv.

„Tu!“ zakriči stotnik. „Že pride . . . vidim ga med stolpoma!“

„Izpusti!“

Poročnik skoči na svoj sedež in njegov sluga ga hitro priveže. Motor se je užgal na sekundo in prasketal kakor ogenj iz stoterih pušk. Napel se je propeler in njegovi sloki peruti sta trepetali in doneli . . . vsi udje letala so se tresli bojnega hrepenenja iz slasti. Ko je stroj tekel najprvo kakih deset metrov po travniku, je pelo v nosilnicah kakor bi šumeli svileni praporji . . . in potem se je dvignil tresoči se ptič z divje razburkanim srcem poševno navzgor v čisti zrak ter si poiskal v ozkih špiralah strmo višino. Krasno ga je bilo videti v svileni modrini neba. Če je vozil v kurvah ter so mu stale peruti skoro navpično na

Položaj na srbskih bojiščih.

Ofenziva v Srbiji naglo napreduje. Desno krilo Kövessove armade prodira sedaj v smeri proti jugo-vzhodu, je prekoračilo Kolubaro, zapadno od izliva reke Ljig ter se nahaja torej na potu proti črti Gornji Milanovac—Čačak, koder se je gibala tudi naša ofenziva v novembru lanskega leta.

Centrum Kövessove armade je prodrli na fronti Moravci—Arangjelovac v gorovje pri Rudniku, vzhodno krilo pa prodira ob cesti Topola—Kragujevac, ki je neposredno ogrožen, kajti desno krilo Gallwitzove armade, ki maršire ob železniški progi Lapovo—Jagodina, se je približalo srbskemu centralnemu vojaškemu skladišču na 50 km.

Bolgari so medtem prodrli srbsko vzhodno fronto, zavzemši Zajčar, Knjaževac in Pirot in v severo-vzhodnem srbskem kotu se je izvršilo združenje centralnih armad z bolgarsko vojsko generala Bojadževa.

Trdnjava Pirot.

Pirot je stara trdnjava ob reki Nišavi. Srbi so jo v balkanski vojni v zadnjem času opremili z močnimi utrdбами in okopi, ki imajo obseg 35 kilometrov. Pirot štiti dohode iz Bolgarije na Niš. Z osvojitvijo te trdnjave, so se Bolgari približali glavni srbski poziciji na vzhodni fronti, utrjenemu Nišu. Na potu jim je še premagati mostišče pri Beli Palanki, o katerega odporni sili nismo podučeni. Bolgarsko uradno poročilo poudarja, da so se vršili pred Pirotom krvavi boji. Ali je bila trdnjava v jurišu zavzeta in s posadko vred osvojena, ali pa so Srbi imeli čas, utrdbe izprazniti, tega nam poročijo ne pove.

„Le še pet dni.“

Četverozveza je srbski generalni štab potolažila, češ, srbska armada naj se drži le še pet dni, potem pa bo dovolj pomočnih čet na razpolago.

Še 30 km do Kragujovaca.

Železnica Užice—Kruševac je pretrgana. Odprava mun. zalog iz Kragujevca je postala zelo težavna. Čete centralnih držav se nahajajo le še 30 km od Kragujevca.

Pred veliko bitko v Makedoniji.

Pariški listi javljajo iz Aten: Zdi se, da se pripravlja v Makedoniji velika bitka. Ob makedonski obali križarijo neprestano močna brodovja torpednih rušilcev, ki iščejo sovražne podmorske čolne. V Solunu vlada nad vse živahno življenje, kamor je prispelo na tisoče beguncev iz Belgrade, Niša in Skoplja. V pristanišču se v enomer izkrcavajo francoske in angleške čete; častniki srbskega generalnega štaba konferirajo vsak dan s francoskim vrhovnim poveljnikom generalom Sarraillom. O gibanju izkrcanih čet se varuje najstrožja tajnost. Splošno pa prevladuje mnenje, da je v najkrajšem času pričakovati velikih dogodkov.

Srbi hočejo tvoriti jez proti prodiranju centralnih držav na Carigrad.

Neki srbski častnik, ki se je mudil na potovanju v Rimu, je izjavil sotrudniku „Tribune“: Naloga Srbije more biti danes le ta, da kolikor mogoče dolgo vstraja v odporu ter omogočuje zdru-

ženje zavezniških čet s srbsko vojsko. To nalogo bo Srbija v absolutnem zaupanju v svoje zavezniške popolnoma izvršila, in če bi bilo treba žrtvovati zadnjega moža. Srbom sedaj ne gre toliko za obrambo narodnega ozemlja, kakor marveč za to, da tvorijo jez proti prodiranju centralnih držav na Carigrad. Zato se trudi srbska armada, da se ne izogne sovražniku, temveč da se v dobro izbranih pozicijah v notranjosti dežele upira in zlasti drži one postojanke, ki zapirajo avstrijskim in nemškim armadam pot proti jugo-vzhodu in zvezo z Bolgarijo. Obrambo Makedonije mora Srbija sedaj, ko je Grška svojo pomoč odklonila, prepustiti Angležem in Francozom.

Bolgarski protest proti bombardiranju bolgarskega obrežja.

Ministrski predsednik Radoslavov je poslal bolgarskim zastopnikom v inozemstvu noto, da jo izroče dotičnim vladam. Nota pravi: Izvedel sem, da je včeraj, dne 21. oktobra, ob 1. popoldne in v mraku bombardiralo angleško-francosko brodovje v Egejskem morju odprti mesti Dedeagač in Porto Lagos in povzročilo znatno škodo. Dedeagač je bil več kakor štiri ure izpostavljen ognju osmih velikih enot združenih mornaric, Porto Lagos pa ognju dvanajstih enot. Mongo privatnih hiš je porušenih ali užganih. — Bolgarska vlada protestira proti temu kršenju mednarodnega prava in mednarodnih dogovorov.

Car proti kralju Ferdinandu.

Car je dal iz liste ruskih oficirjev črtati bolgarskega kralja in prestolonaslednika Borisa ter je prepovedal za celo Rusijo nositi bolgarske redove. Zaeno s carskim oklicem se je razglasilo, da je v rusko armado uvrstiti vse na Ruskem bivajoče Bolgare od 15. do 45. leta, ki hočejo postati ruski državljani.

Skupno prodiranje angleških in francoskih čet na grško-srbski meji.

Parlamentni tajnik Tennant je izjavil v spodnji zbornici, da angleške čete na Grškem prodirajo skupno s francoskimi zavezniki ob grško-srbski meji. Munijski minister Lloyd George naznanja, da premier-minister Asquith, ki je popolnoma ozdravel, poda dne 2. novembra izjavo o vojni.

Zavezniki se izkrcavajo v Dedeagaču.

Londonski listi javljajo dne 26. oktobra: Zavezniško brodovje obstreljuje Dedeagač in Porto Lagos naprej. Izkrcanje zavezniških čet v Dedeagaču se je že pričelo. Bolgari branijo mesto. Železniška zveza Solun—Dedeagač—Odrin je pretrgana.

80.000 mož v Solunu.

V Solun je prispelo dozdej 80.000 mož ententnih čet. Francoska kavalerija se nahaja pri Dojranu.

Angleži bombardirajo Dedeagač.

Agence Telegraphique Bulgare javlja: Angleško bodovje je obstreljevalo Dedeagač, ne da bi bilo povzročilo bistveno škodo.

Napad Albancev na črnogorski meji.

Po poročilu lista „Progress“ iz Cetinja je več manjših albanskih band prekoračilo mejo pri Bei Ziamd. Črnogorske čete so jih napadle in razpršile.

le. Albanci so pustili na mestu mnogo mrtvih in ranjenih, Črnogorci pa so izgubili le malo svojih ljudi.

Pritisk entente na Grško in Romunijo.

„Corriere della sera“ poroča: Dogodki se razvijajo na Balkanu s tako naglico, da bo pač tudi Grška morala v najkrajšem času precizirati svoje definitivno stališče, zlasti ker bo njena razlaga srbsko-grške pogodbe povzročila kolektivno demaršo četverozveze pri grški vladi.

Informacije, ki uradno sicer niso potrjene, pravijo, da je četverozveza že pozvala Grško, naj se udeleži vojne ter ji ponudila primerne kompenzacije. V političnih krogih se trdi, da obsegajo te kompenzacije Smirno z zaledjem, Trakijo in Ciper. Govori se celo, da je četverozveza ponudila Grški tudi del vzhodne Rumelije in Dodekanez. Kadar bo imela četverozveza svojih 300.000 mož v Makedoniji, bo Grška primorana urediti to za-devo z entento.

„Secolo“ poroča: Četverozveza se sedaj pogaja z romunsko vlado o sodelovanju Grške in Romunije na Balkanu. Četverozveza hoče poslati na Balkan 100.000 Francozov, 200.000 Angležev, posebno italijansko armado in če mogoče tudi 500.000 Rusov, ter skuša zlasti Grški dokazati, da bodo že same francosko-angleške čete zadostovale, da ustavijo nadaljnjo prodiranje avstro-nemških armad. Grška, da bo torej imela opraviti izključno le z Bolgari.

Podobne propozicije stavi ententa tudi v Bukarešti. Bratianu jih sicer dosedaj odklanja, toda njegov odgovor pač ni definitiven.

Rusija ponuja Romuniji Besarabijo.

Preko Kopenhagena poročajo dne 23. oktobra: Rusija je ponudila Romuniji vso Besarabijo, ako se pridruži četverozvezi.

Nedeljske demonstracije v Bukarešti.

Demonstracije intervencionistov v Bukarešti so bile v nedeljo jako burne. Po kratkem zborovanju so priredili intervencionisti obhod po mestu. Na čelu sprevoda so šli roko v roki Filipescu, Take Jonescu, Xenopol, Lukac, Istrati. Ulice so bile zastražene s policijo in vojaštvom. Dohod h kraljevi palači je bil zaprt z vojaškim kordonom. Tu je prišlo do krvavega spopada, pri katerem je bil neki 13letni deček ubit, 4 drugi mladi ljudje pa ranjeni. Voditelji demonstrantov so se bili med tem odstranili ter so nagovorili množico z balkona Filipescovega kluba. Sedmograški Romun Goga, Filipescu in Mile so pozivali na vojno, zahtevali takojšnjo splošno mobilizacijo ter govorili množici in vojaštvu, da je sramotno, da mora romunska armada mesto dabi udarila na Madžare, streljati na Romane. Filipescu je grozil, da bo strmoglavil Bratianu. Množica je spremljala govore z odobravanjem. Zvečer je prišlo v raznih ulicah do spopadov med demonstranti ter policijo in vojaštvom. Opolnoči je odšlo vojaštvo v vojašnice, nakar so demonstranti pobili okna v uredništvu „Minerve“ ter na poslopju liberalnega in Marghilomanovega kluba.

Romunija je naročila nemški premog.

Romunija je naročila na Nemškem 5000 ton premoga. 300 ton tega premoga je že dospelo čez Predeal v Romunijo.

Pogajanja v Atenah in Bukarešti.

„Secolo“ javlja o pogajanjih entente v Atenah in Bukarešti: Formula za Grško se glasi: Izpolniti pogodbo s Srbijo ali pa demobilizirati. Kaj drugega Grška ne more storiti, ker ji grozijo topovi četverozveze. Grška dosedaj še omahuje ter se izgovarja, da je vojaško preslaba. Toda to bi se dalo izpremeniti. Pogajanja z Romunijo se še vršijo. Bratianu je sicer dosedanje predloge entente odklonil, toda na tak način, da so nadaljna pogajanja mogoča.

Radko Dimitrijevič v Romuniji.

General Radko Dimitrijevič se mudi v Bukarešti, odkoder hoče dobiti zvezo s svojimi somišljeniki v Bolgariji, da bi z njimi povzročil državni prevrat. Bolgarska vlada je o njegovih načrtih podučena ter je že storila vse primerne korake.

Kakor poročajo „Narodni Prava“, bodo general Radko Dimitrijevič in vsi bolgarski častniki, ki so ostali v Rusiji, postavljeni pred vojno sodišče kot dezerterji in veleizdajniki.

Romunija je prepovedala prevoz v Bolgarijo.

Ker je bolgarska vlada prepovedala prevoz tovorov iz Soluna na Romunsko je, Romunska prepovedala prevoz iz Bolgarske čez Romunijo v druge dežele. Kmetje in veleposestniki iz Moldave so na shodu v Jassyju sklenili, da ne prodajo nemškim kupovalcem nobenih pridelkov, ker delajo nemške oblasti izvozu iz Romunije težave.

zemljo, ga je solnce oblivalo z rmenim, čistim zlatom.

Sovražnik . . . Sovražnik . . .

Od Rema sem je priletelo kakor beloblesteč meteor sovražno oklopno letalo. Tisoč, dvatisoč metrov je plavalo nad zemljo, popolnoma mirno, svesto si svojega uspeha. Neustrašeno mu je poltel poročnik nasproti.

„Dobro ga napada“, reče stotnik, ki je opazoval dogodke skozi daljnogled. „Upajmo, da se posreči.“

Tisoč oči je strmelo v nebo. V strelskih jarkih, v munijskih parkih, v topničarskih postojankah, povsod so zrle glave kvišku. Vroča molitev se je brala iz vseh oči . . . mučno so drhteale duše . . . mrzlično, nestrpno so vsi gledali boj, ki se je sedaj kaj hitro razvijal v zraku.

Oba letalca sta si prišla blizu. Sovražnik je bil dosti višje . . . videlo se je, kako je liki ptica roparica, krožil v ozkih špiralah nad poročnikom . . . kako je kroge vedno boljbolj izoževal.

Kaj hoče Francoz?

Zagnati se kakor sokol nizdol na sovražnika ter ga razbiti z oklopom? Nemogoče . . . nemogoče . . .

Naraščalo je razburjenje med vojaki, ki so gledali prizor . . . Čuli so se hipni vzkliki, prihajajoči iz mrzličnega pričakovanja.

Sedaj pa je padalo sovražno letalo. Plavalo je v isti višini kakor nemško ter sprejelo boj. Moder oblaček se je pojavil nad nemškim strojem . . . čuli so se slabotni strelji, kakor daljni petletnski ogenj . . . francoski letalec se je nagnil trenutno na stran . . . zdelo se je, kakor da sta mu razstreljeni nosilnici.

Stotnik zavpije:

„Zadet . . . zadet!“

In v strelskih jarkih ter pri baterijah so vsi kričali:

„Zadet . . . zadet!“

Ali Francoz se zopet zravna, kakor po drznem manevru. Modrobeli oblački so se pojavljali gosto zapored ter so odletavali kakor jata galebov. Tu in tam so pokale strojne puške. Knak, knak, knak se je natančno čulo nizdol . . . knak, knak, knak . . . knak, knak, knak. Potem pa se je videlo, kakor bi hotela oba letalca planiti drug na drugega, da se medsebojno popolnoma uničita.

Višinski manometer nemškega letalca je kazal mnogo nad tisoč metrov. Poročnik je to komaj opazil. Štrastno je zasledoval sovražnika. Vodnik pa je skušal priti do Francoza od vseh strani, od zgoraj, od spodaj, od leve, od desne. Z železnimi prsti je držal krmilo, oči pa so se mu zabodle kakor puščice v sovražnika. Neutrudno je poročnik naravnaval strojno puško, zniževal in zviševal je cev ter jo obračal na levo in desno. Dim smodnika mu je palil oči ter mu dušljivo uhajal v usta. Sovražnikove kroglice so brenčale . . . čul je škrtanje zadete kovine, a pazil je le na uspeh svojih izstrelkov. Videl je, kako trgajo nosilnice sovražnega stroja, čul je, kako so se odbijale ob oklopih . . . a ni se mu hotelo posrečiti zadeti Francozove glave.

Nakrat pa se dvigne sovražni častnik poleg svojega vodnika. Docela mirno . . . poročnik je videl le hipno par žarečih, temnih oči izpod pokrivala . . . vrže bombo na zemljo.

Dalje.

Angleške ponudbe Grčiji.

Poleg Kipra, ki ga obljublja Grški Anglija, hoče ententa garantirati grški vladi še naslednje kompenzacije: Severni Epir, del sedanje srbske Makedonije z Bitoljem, Gjevgjelijem in Doiranom, celo bolgarsko egejsko (trakijsko) obalo ter maloazijska vilajeta Aidin in Bruso.

Anglija grozi Grški s prerušenjem diplomatskih odnosov.

Angleški poslanik je izročil grški vladi posebno noto, ki z obžalovanjem konstatira, da je storila Grška s svojo svojevoljno interpretacijo srbsko-grške pogodbe sovražnikom četverozveze veliko uslugo. Nota končno grozi, da bo Anglija prekinila prijateljske stike z Grško vlado.

Ministrski predsednik Zeinis se je takoj po prejemu note podal h kralju, ki se je posvetoval tudi z načelnikom generalnega štaba. Nato se je vršil ministrski svet, v katerem je šef generalnega štaba izvajal, da se Grška sedaj, ko je dopustila

izkrcaje četverozveznih čet na svojem ozemlju ne more več izogniti vojni.

Vojno stanje na Grškem?

Grški kralj je podpisal dekret, ki odreja proklamacijo vojnega stanja na Grškem.

Venizelosove moč.

V zbornici so nekateri mohamedanski poslanci interpelirali vlado zaradi zaplenjenja Turkom lastnih posestev. Pri razpravljanju o tem vprašanju je nastalo med finančnim ministrom Dragumisom in med Venizelosom nasprotje. Člani vladne stranke so med govorom Venizelosa delali medklince. Venizelos je nato izjavil, da je vlada odvisna od njegove stranke, ker ima njegova stranka večino v zbornici. Nastal je tak hrup, da so morali sejo prekiniti. Ko se je zopet začela, je finančni minister Dragumis vljudo izjavil, da se z malimi izjemami strinja z Venizelosom. Tako je bila preprečena kriza.

Vojna z Italijo.

Po 50urni artiljerijski pripravi se je pričel v četrtak splošni juriš na našo primorsko fronto.

Dne 22. oktobra.

Kakor smo pričakovali, se je pričel včeraj dopoldne po več nego 50urni artiljerijski pripravi splošni juriš glavnih sil italijanske armade na našo pozicijo v Primorju, tretji v petmesečni vojni dobi. Na Krnu, na postojankah tolminskega mostišča in zlasti na Dobrdboski planoti se vršijo ljuti boji. Na krnsko oporišče naperjeni napadi polka št. 110 mobilne milice so se zlomili z izredno težkimi izgubami. Drugi napad v tem prostoru se je izjalovil v ognju naših hrabrih braniteljev po kratkem času. Predpolje pozicij je pokrito z italijanskimi trupli. V tolminskem mostišču so se obrnili sovražni napadi v glavnem proti Mrzlemu vrhu in južnim delom naše obrambne fronte. Vsi napadi so bili krvavo zavrnjeni. Na posameznih mestih, kjer je vdrl sovražnik pri prvem jurišu v našo najsprednejšo črto, so ga protinapadi zopet vrgli nazaj. Tudi tu so izgube Italijanov jako velike. Na hribu Sv. Mihaela so vdrlle močne sovražne sile popoldan v naša kritja. S sledečim protinapadom so bile povsodi vržene nazaj. Prejšnje pozicije so zopet v naši posesti. Po več napadih se je posrečilo Italijanom vdreti tudi v južnem sosednjem odseku v naše strelske jarke. Nihče izmed njih se ni vrnil. Južnozapadna fronta visoke planote je bila istotako pozorišče krvavega borenja. V boju je prišlo večkrat do spopada na nož in na pest. Izgube sovražnika so tu posebno težke. V ravno pretekli noči so trajali boji na Dobrdboski visoki planoti dalje z nezmanjšano mečjo.

Na Koroškem so bili napadi na Hochweissensteinu (Monte Paralba), v okolici Plöckna in v Jezerski dolini zavrnjeni.

Na tirolski fronti prej ko slej ljuti topovski boji. V Dolomitih so se razbili novi italijanski napadi ob naših trdnih pozicijah.

Tretja bitka ob Soči je v polnem teku. Italijani so pripravljali pehotni napad s 50urnim ognjem iz več tisoč topov. Dne 21. so se pričeli pehotni juriši. Napadalci so prispeli na več odsekih do razstreljenih jarkov. Pripravljene protinapadi so vrgli sovražnika zopet iz jarkov. Italijani so imeli že prvi dan bitke nenavado visoke izgube. Na nekaterih točkah so bili celi oddelki v bližinskem boju dobesedno uničeni.

Tretja bitka ob Soči presega v silovitosti in prelivanju krvi obe prejšnji, cela italijanska armada juriša.

Vsi italijanski navali na našo soško fronto in v tirolskih gorah so se razbili ob junaškem odporu naših čet.

Dne 23. oktobra.

Ob zori 22. oktobra so pričeli Italijani skoro na vsej primorski fronti znova s svojimi skrajno ljutimi napadi. Kakor prejšnje dni bitke, so bili tudi včeraj vsi italijanski napori zaman.

Proti poldnevju se je izjalovil na pobočjih Javorčeka močan sovražni napad, ki je bil prispel v nekaterih točkah do lastne pozicije. Na Krnu, Mrzlem vrhu in na drugih delih tolminskega mostišča so se krvavo zlomili številni novi napadi italijanov. Sovražna pehota je imela zopet težke izgube. Napadalno polje alpincev v Kozaršču in ono besaljerov pri Selu je pokrito s trupli. Naše vrle čete so obdržale vse pozicije v svoji posesti. Pri Plaveh je vdrla italijanska pehota pri tretjem naskoku v naše jarke pri Zagori, ali bila je nemudoma vržena ven. V goriškem mostišču je trajal močan topovski ogenj čez dan in je narastel na naša kritja na podgorski višini do velike ljutosti. Sovražni napadalni poskus na to višino je preprečil ogenj naših baterij. Na Dobrdboski visoki planoti je jurišala sovražna pehota tudi včeraj ponovno na hrib Sv. Mihaela. Trije napadi so

bili krvavo odbiti. Samo enkrat se je posrečilo sovražniku mimogrede vdreti v naše pozicije. Rezek protinapad pešpolka št. 43 ga je vrgel povsodi zopet nazaj. Hrib Sv. Mihaela se nahaja slej ko prej trdno v naši roki. Tudi sicer so se zlomili vsi na doberdobsko visoko planoto naperjeni napadi sovražnika ob žilavi vztrajnosti brabrijh braniteljev. Številni ves dan se ponavljajoči sunki italijanske pehote so se končali skoro povsem z nerednim begom napadalca.

Na Koroškem in Tirolskem je trajal ogenj italijanskih topov na celi fronti. Z velikimi izgubami so bili zavrnjeni trije napadi na Col di Lana eden pri obmejnem mostu južno Schluderbacha. Južno Arabbe so jurišali tirolski cesarski lovci neko sovražno sprednjo pozicijo. Tudi branitelji utrdb Folgarije so odbili vse napade.

Dne 24. oktobra.

Splošna bitka ob Soči traja dalje. Včeraj so se raztegnili pehotni boji, ki se vrše z brezprimerno srditostjo tudi na goriško mostišče. Zopet so se s strašnimi izgubami zlomili navali sovražnika povsodi ob žilavem odporu naše hrabre pehote, ki je imela v silnem učinkovanju topov izborna oporo.

Italijanski roparski napad spremljajo sunki močnih sil na tirolsko fronto. Visoki planoti Folgarije in Lavarone se nahajata pod ljutim topovskim ognjem. Več italijanskih pehotnih divizij napada fronto ob Dolomitih. Tukaj so bili predvčerajšnjim in včeraj krvavo zavrnjeni po en napad na Bambergerjevo hišo, na Col di Lana in na pozicije Presassi, dva sunka na Rufiedo, južno-zapadno Schluderbacha in štirje napadi na našo črto, severno kraja Sielf, in v dolini Popena.

Na koroški fronti so se vršili samo topovski boji in praske.

V bovški kotlini in v krnskem ozemlju je podvzel sovražnik včeraj dopoldne še posamezne brezuspešne sunke in napadalne poskuse, potem je bil boj šibkejši. Na fronto Mrzlega vrha do tolminskega mostišča Italijani še vedno naperjajo svoje obupne napore. Posebno višino zapadno Sv. Lucije, neprestano napadajo. Alpinci so vdrlu tu v mal del fronte. Rezek protinapad pehotnih polkov št. 53 in 86 jih je vrgel v kratkem času zopet ven. Tudi v soškem odseku, med Tolminom in goriškim mostiščem, kjer se je vršil zlasti pri Plaveh ljut boj, ni mogel sovražnik nikjer predreti. Pred goriškim mostiščem se je zlomilo že predvčerajšnjim več napadalnih poskusov na hrib Sabotin. — Včeraj so začele po močni artiljerijski pripravi jako znatne italijanske sile napadati ta gospodujoči hrib in Oslavje. Boj se je gibal sem in tja, trajal tudi ponoči in se je končal s tem, da so naše čete vse pozicije obdržale v trdni posesti. Na robu visoke Dobrdboske planote traja bitka v odseku med Majnico in hribom „dei sei busi“ dalje z nezmanjšano silovitostjo, dočim sta potekla v južnem odseku dan in noč mirneje. S svežimi četami vedno znova prignani napadi sovražnika so se popolnoma izjalovili. Samo mimogrede se je posrečilo Italijanom, da so se vstali v posameznih sprednjih jarkih. Naša pehota, tako vrli pehotni polk št. 39 južno Sv. Martina je dobil svoje pozicije v boju na nož, na pest vselej zopet nazaj.

Tudi četrti dan velike bitke je minul za Italijane brezuspešno.

Dne 25. oktobra.

Bitka ob Soči se nadaljuje. Tudi včeraj, četrti dan velikih infanterijskih bojev, so odbili branitelji vse italijanske napade, ki se niso razbili že v ognju naše artiljerije, z največjimi izgubami za sovražnika ter so vztrajali povsodi v svojih pozicijah.

Na tirolski fronti je napadlo več italijanskih bataljonov naše obrambne črte na visoki planoti Folgarija, brezuspešno kakor vedno. Takisto so

se ponesrečili sovražni napadi na Cima di Mezzodi, na Sielf in v dolini gorenje Rienze.

Na Krnu smo odbili včeraj en, danes ponoči pa drugi napad. Tudi proti Mrzlemu vrhu sta se ponesrečila dva sunka s posebno težkimi izgubami za Italijane. Jugo-vzhodno te gore je vdrl sovražnik v kratek del jarka, pa je bil s protinapadom zopet ven vržen. Nov sunek dveh alpinskih bataljonov se je tu razbil v našem ognju. Ti sovražni oddelki so bili skoro popolnoma uničeni. Pred tolminskim mostiščem so bili napadi naperjeni posebno proti našim pozicijam na hrbtu zapadno Svete Lucije in pri Selu, ki so ostale vse v naši posesti. Odsek Plave se je nahajal pod težkim topovskim ognjem. Zbiranja sovražnikov pri Plaveh so se vsled učinka naše artiljerije razpršila. Pri Zagori so se polastili Italijani čez dan eksponiranega dela naših jarkov, ponoči smo jih pa pregnali. Pred hribom Sabotinom je zadušila naša artiljerija včeraj dopoldne še en napad. Nato sovražnik ni več resno poskušal, se približati črtam goriškega mostišča.

Najljutejši so bili boji v severnem odseku Doberske visoke planote, kjer so se zelo močne italijanske sile opetovano v trumah navalile k napadu. Sprejet vedno znova z uničujočim ognjem, je moral sovražnik pobegniti v svoja kritja nazaj. Napad na naše pozicije, vzhodno Tržiča, je imel isto usodo, kakor vsi ostali italijanski napori.

Sovražni letalec je včeraj dopoldne posetil Trst ter je z metanjem bomb ubil 2 prebivalca, 12 pa jih ranil.

Skrajno ljuti boji pri Gorici.

Dne 26. oktobra.

Včerajšnji dan bitke je potekel v razmerju s prejšnjimi na fronti Dobrdboske visoke planote mirneje. Nasproti temu pa se je vršilo za naši mostišči pri Gorici in Tolminu, kakor tudi v odseku severno Tolmina do Krna zopet skrajno ljuto borenje. Vsi ti boji so se končali s popolnim neuspehom napadajočega sovražnika.

Na Krnu so se zlomili trije sunki Italijanov v našem ognju. Pred Mrzlim vrhom se je izjalovil sovražni nočni napad. Na tolminsko mostišče je pripravljala pop. posebno živahen artiljerij. ogenj nove napade z močnimi silami. Pozno zvečer so odbile naše čete tak napad na višino zapadno Sv. Lucije, danes zgodaj zjutraj drug napad na pozicijo severno Kozaršča, kjer je došlo do spopada na nož na pest, s težkimi izgubami za sovražnika. Prostor pri Desklah je bil od časa do časa pod bobnečim ognjem. Šibkejši italijanski napad pri Zagori je bil z lahkoto zavrnjen. Sabotinskega hriba, pred katerim je sovražnik zadnje dni izgubil 2500 mož, niso včeraj več napadli, pač pa ga je italijanska artiljerija ljuto obstreljevala. Številne granate so padle tudi v goriško predmestje. Zvečer so napadle jako močne sovražne čete podgorsko višino in nič jim ni pomagalo, da so uporabljali bombe s strupenimi plini, bili so krvavo odbiti. Včeraj se je dalo izgube Italijanov pri njihovih napadih na Dobrdbosko planoto mestoma pregledati. Tako leži pred fronto enega naših pehotnih polkov 3 tisoč sovražnih trupel.

Italijanski napadi so nekoliko pojenjali.

Dne 27. oktobra.

Italijanski napad na našo primorsko fronto se včeraj ni vršil več s tako veliko uporabo ljudi in municije, kakor prejšnje dneve bitke. Sovražnik se obotavlja poslati v boj svoje v ozadju se nahajajoče sile. Več napadalnih poskusov na krnsko pozicijo se ni povzpelo čez pričetek. Ponovni napadi na tolminsko mostišče so bili zavrnjeni kakor vedno. Odsek pri Plaveh je bil od časa do časa pod bobnečim ognjem. Napad pri Globnem je bil odbit. Pri Plaveh italijanska pehota ni mogla več napadati. V južnem odseku še vedno pod težkim ognjem se nahajajočega goriškega mostišča je vdrl sovražnik, ki je popoldne napadel, v mal kos jarka, ki ga je pa ponoči zopet izgubil. Streljanje topov na Dobrdbosko visoko planoto se je znatno poleglo.

Naši mornariški letalci so bombardirali Benetke.

Dne 26. oktobra.

Dne 24. oktobra popoldne je obiskal neki italijanski letalec Trst z bombami ter je, ne da bi povzročil kakšno materialno škodo, ubil tri prebivalce, več pa jih ranil.

Naši mornariški letalci so ta obisk malo ur pozneje vrnili v Benetkah, kjer so od pol 11. ponoči do 1. zjutraj naglo zapored izdatno in uspešno obmetavali arzenal, električno centralo, kolodvor, nekaj utrdb in drugih vojaških naprav z bombami srednjega in najtežjega kalibra ter povzročili številne požare. Drugo jutro ob 8. je brodvje naših hidroplanov znova napadlo Benetke, kjer je še eksploziral požar, povzročen po ponočnem bombardementu. Razen že preje naštetih poslopij, so bili tokrat uspešno bombardirani tudi hangar za letala in vojne ladje. Slabotni poskusi dveh sovražnih letalcev, motiti našo akcijo, so bili s streljanjem iz pušk v najkrajšem času preprečeni. Pri obeh podjetjih je močna artiljerija ljuto, toda brezuspešno, obstreljevala naše letalce. Vsi so se vrnili nepoškodovani.

Napadalna delavnost Italijanov na fronti ob Dolomitih traja dalje. Sunki močnejših sovražnih sil proti Col di Lana in Siefskemu sedlu so se izjalovili. Naša bolnica v Roveretu je bila obstravana z briznančnimi granatami.

Padli in odstavljene poveljniki.

Generallajtnant Momo je umrl v Florenci. Polkovnik Cassoli je padel ob fronti. Poveljniki pehotnih polkov št. 5, 21, 25, 53, 85 in 87 in še drugi pehotni polkovniki, ki so navedeni v uradnem listu samo s priimki, kakor tudi poveljnik alpskega polka so stavljene v dispozicijo.

Na primorski fronti je doživela druga italijanska armada občutne poraze pri Bovcu.

Dne 28. oktobra.

Sovražni artiljerijski ogenj je bil včeraj na soški fronti zopet živahnejši.

Italijanska tretja armada dosedaj ni obnovila napada na Doberdobsko visoko planoto, pač pa je severno pridružena druga armada opetovano nadaljevala svoje brezuspešne napore proti našim tolminkim pozicijam, ter jih je razširila tudi na bovško kotlino.

Po ena nadaljna armada napada fronto ob Dolomitih in na južnem Tirolskem. V odseku Riva se vrše začetni boji. Na Lavaronski visoki planoti operira sovražnik s sapami. Poskus napasti naše pozicije, severno utrdbe Luzern, se je v našem artiljerijskem ognju ponesrečil. Pred Col di Lana se je razbilo včeraj popoldne 6 italijanskih jurišev. Takisto so se ponesrečili mali sovražni napadi proti Tresassi, pozicije Fanes in proti severnem izhodu doline Trvenanze.

V prostoru Bovec so branitelji na zapadnem pobočju Javorčka ob ovirah krvavo odbili sovražnega napada. Na naše črte jugo-vzhodno Mrzlega vrha in na Dolje so navalile zopet močne sile. Bile so takisto zavrnjene. Za pojedine dele jarkov se boj še vrši. Razbil se je tudi sovražni napad, ki se je pričel zvečer proti prostoru Sela. Poskusi Italijanov prekorati reko severno Kana, so bili preprečeni. Goriško mostišče se je nahajalo zopet pod težkim ognjem. Posamičen sovražnikov sunek proti hribu Sabotinu se je popolnoma ponesrečil. Več italijanskih bataljonov, ki so navalili, proti odseku severno hriba Sv. Mihaela, je moralo v našem artiljerijskem ognju zbežati v svoja kritja nazaj.

skega do same črte Komarov-višine ob Kamjenuhi, južno Mjedvič.

Ruski glavni stan napoveduje novo ofenzivo.

„Times“ poroča iz ruskega glavnega stana: Generalni štab izjavlja, da je kriza ruske armade, ki je nastala vsled neprestanih napadov od maja do oktobra na 700 milj dolgi fronti, srečno prestana. Ruska armada je pripravljena pričeti novo ofenzivo.

Nemško-francosko-angleška vojna.

Novi francoski napadi pri Souchezu.

Dne 24. oktobra.

Severozapadno od Souchez smo odbili sovražne sunke; oddelke, ki so vdrl v naše pozicije, so takoj zopet vrgli ven.

Sovražni letalci so brezuspešno metali bombe na Ostende in na kolodvor Noyon. Neki angleški dvokrovnik je bil v zračnem boju zapadno od St. Quentin strmoglavljen na tla. Pilot in opazovalec (častnika) sta mrtva. Nemški letalci so napadli z očitno dobrim uspehom taborišče angleških čet Abbeville ter so bombardirali Verdun. Opazili so, da so bombe zadevale.

Severovzhodno od Souchez smo odbili sovražne z ročnimi granatami izvršene napade. V bojih 24. oktobra je prišlo na izbočenem oglu severno od Le Mesnil v Champagni približno 250 metrov naše pozicije mimogrede v sovražnikove roke. Včeraj so bili sovražniki zopet ven pognani. Pet častnikov in čez 150 mož je ostalo kot vjetnikov v naših rokah. Severnovzhodno od Le Mesnil ima sovražnik še zaseden majhen nemški jarek. Na višini Combres so imele naše razstrelitve dober uspeh. Francoske razstrelitve v Pretrskem gozdu so bile brezuspešne.

Novi francoski napadi v Champagni.

Dne 25. oktobra.

V Champagni nas Francozi po najsilnejši artiljerijski pripravi napadajo pri Tahure in proti naši severno od Le Mesnil izbočeni poziciji. Pri Tahure se njihov napad v našem ognju ni mogel popolnoma izvršiti. Pozno zvečer se je vršil še ljut boj na molečem oglu severno od Le Mesnil Severno in vzhodno od tam je bil napad s težkimi izgubami za Francoze odbit.

Boji na morju.

Dne 25. oktobra.

Dne 23. t. m. se je potopila pri Libavi velika križarka „Princ Adalbert“, zadeta od dveh strelav sovražnega podmorskega čolna. Žal, da smo mogli rešiti le mali del ladjine posadke.

„Princ Adalbert“ je srednjevelika nemška oklopna križarka z 9000 tonami prostornosti, ki je razvila s 16.200 HP 21 milj brzine. Oborožena je bila s 4/21 cm, 10/15 cm, 18/8 cm topovi, posadka je štela 591 mož. „Princ Adalbert“ je bila zgrajena leta 1901. in spada torej že med starejše nemške vojne ladje.

Dne 27. oktobra

Ob cesti Lille—Arras se je snoči po neki francoski razstrelitvi razvil neznaten boj, ki je potekel za nas ugodno. Severno-vzhodno od Massiges so vdrl Francozi v boju z ročnimi granatami na ozkem mestu v naše najsprednejše jarke. Ponoči smo jih zopet pregnali.

V zračnem boju je sestrelil poročnik Immermann peto sovražno letalo, francoski dvokrovnik z angleškimi častniki, ki so vjeti. Dva nadaljna aeroplana sta bila strmoglavljena za sovražno črto. Eden je bil od artiljerije popolnoma uničen, drugi leži severno od Souchez.

Letalci.

Dne 12. oktobra je nemški dvokrilec pri La Chand de fond vrgel nekaj bomb na švicarsko ozemlje. Oblaki in dim so voditelju letala onemogli orientacijo. Bil je prepričan, da se nahaja nad francoskim ozemljem. Bombe so povzročile materialno škodo. Tudi štiri osebe so bile po nesreči lahko poškodovane. Cesarska vlada je izrekla švicarski vladi takoj svoje iskreno obžalovanje, jo obvestila o storjenih ukrepih in obljubila plačati za bolečine in škodo. Švicarska vlada je pri poravnavi tega dogodka šla cesarski vladi v vsakem oziru na roko. Stvar je popolnoma urejena.

Francoska zračna armada.

„Agence Havas“ javlja, da je ustanovljena posebna liga, ki hoče Franciji zagotoviti gospodstvo v zraku. Zgraditi hoče več tisoč letal.

Oklic angleškega kralja.

Angleški kralj je izdal oklic na narod, v katerem pravi: V tem resnem trenutku boja med mojim narodom in mogočno organiziranim sovražnikom, ki z nogami tepta mednarodna prava in pravi red, ki veže države civilizirane Evrope, se obračam do vas. Veselim se tega, kar je dr-

Vojna z Rusijo.

Ruski naval pri novem Aleksinju.

Dne 22. oktobra.

V vzhodni Galiciji vlada mir.

Pri Novem Aleksinju so Rusi svoje napade nadaljevali. Pod pritiskom nadmočnih sil smo vzeli našo fronto v širini 5 km za 1000 korakov nazaj. Vsi sunki, ki jih je izvršil sovražnik proti tej novi poziciji, so se v ognju naših baterij ravno tako razbili, kakor napadi na našo fronto vzhodno Zalošč.

Boji ob Stiru so postali ljutejši. Rusi so uporabljajoč močne sile v zadnjih dneh zapadno Čartorijska zabili klin v fronto nemških in avstro-ogrskih čet. Dobili pa smo rezerve na pomoč in smo prešli včeraj k protinapadu. Pri Okonsku smo prijeli sovražnika s treh strani ter ga porazili. Njegovi poskusi tem svojim v opasnosti se nahajajočim oddelkom olajšati položaj z napadi severo-zahodno Čartorijska in proti Kolkom so se ob odporu nemških čet ponesrečili. Južno Kolkov se boreče sile armade grofa Herbersteina so konečno same presenetljivo navalile iz svojih jarkov ter so pognale sovražnika v beg, ugrabivši 2 častnika in 600 mož.

V celem smo vjeli pri še nekončanih bojih ob Korminu in Stiru 15 ruskih častnikov in 3600 mož, ter plenili 1 top in 8 strojnih pušk.

Zmagoviti protinapad pri Čartorijsku.

Dne 22. oktobra.

Močni ruski napadi na pozicije armadne skupine generala feldmaršala von Hindenburga v ožinah med jezeri pri Sadovu (južno Kozjanov) so bili odbiti.

Armadno skupino generala feldmaršala princa Leopolda Bavarskega so Rusi napadli na široki fronti severo-vzhodno, vzhodno in jugo-vzhodno Baranovičev. Bili so odbiti. Vzhodno Baranovičev smo vjeli pri uspešnem protinapadu 8 častnikov in 1140 mož.

Armadne skupine generala von Linsingena obkoljevalno izvršen protisunek zapadno Čartorijska je bil uspešen. Rusi so zopet vrženi nazaj, zasledovanje se je pričelo. V zadnjih bojih nam je prišlo v roke 19 častnikov in čez 3600 mož; vplenili smo 1 top ter 8 strojnih pušk. Včeraj smo izgubili, kakor smo poročali nekaj naših topov, vsled tega, ker so ruski oddelki prodrli sosedne čete ter se pojavili za hrbtom naše artiljerijske črte. Izgubili smo 6 topov.

Ruska armada.

„Nova Reforma“ javlja iz Petrograda: V najvišjih vojaških krogih se pripravljajo važne spremembe. Pravi, da bo car, ki se noče izpostaviti težavam zimske vojne, izročil najvišje poveljstvo armade generalu Kuropatkinu. Važna zapovedništva naj dobe iz japonske vojske znani generali Linjevič, Gripenberg, Harkijevič in Oranovskij.

Brezuspešni ruski napadi.

Dne 24. oktobra.

Pri Domesneesu izkrcane ruske sile so šle pred napadom nemških čet zopet na ladje. Severozapadno Dvinska so vrgle naše čete sovražnika z velikimi izgubami za njega iz njegove pozicije pri Schlossbergu in so zajuršale Ilukst. Rusi so pustili v naših rokah 18 častnikov, 2940 mož, 10 strojnih pušk, 1 metalca min.

Ponovni napadi na pozicijo armadne skupine generala von Linsingena ob kanalu južno Vigonovskega jezera so bili odbiti. V protisunku smo vjeli 2 častnika in nad 300 mož. Zapadno Čartorijska so bile zavzete sovražne pozicije pri Komarovu. Številni ruski protinapadi so bili odbiti. V naših rokah so ostali 3 častniki in 458 mož.

Sklicanje ruske dume.

Iz Petrograda poročajo, da je ruska дума sklicana k novemu zasedanju na dan 3. novembra. „Lokalanzeiger“ javlja, da bo дума v prvi svoji seji proklamirala „svobodno konstitucionalno monarhijo“.

Naše čete potiskajo Ruse pri Čartorijsku na reko Stir.

Dne 25. oktobra.

Napadi zapadno Čartorijska napredujejo uspešno. Navzlic ljutemu odporu potiskamo sovražnika proti Stiru nazaj. Včerajšnji plen v teh bojih znaša 2 častnika, 1000 mož, 4 strojne puške. Sicer na severovzhodu ničesar novega.

Boji pri Rigi.

Dne 25. oktobra.

Južno od Keppau, jugovzhodno Rige, so bili ruski sunki odbiti. Protinapadi na pozicije severozapadno Dvinska, ki smo jih osvojili 23. t. m., so se razbili. Število vjetnikov se je zvišalo na 22 častnikov in 3705 mož, množina plena pa na 12 strojnih pušk in 1 metalca min. Slabe nemške sile, ki so severno Iluksta prodrle preko istoimenega odseka, so se pred nadmočnimi napadi zopet izognile na zapadni breg. Severno Drisvijskega jezera so ostali ruski napadi na našo pozicijo pri Gratenih-Grenzthalu brezuspešni.

Prodiranje nemških čet čez Ilukste.

Dne 26. oktobra.

Odsek Ilukst severno Iluksta je zopet prekoran. Ze predvčerajšnjem provizorično osvojena pristava Kazimirski je trdno v naših rokah.

Ruski napadi vzhodno Baranovičev in proti naši poziciji južno Vigonovskega jezera so odbiti. Vzhodno Kuklov (zapadno Čartorijska) smo v noči na 25. oktobra zajuršali sovražne pozicije. Splošni ruski protinapad je ostal brezuspešen. Včeraj smo še bolj napredovali. Sovražnik je pustil v naših rokah 4 častnike, 1450 mož in 10 strojnih pušk.

Odbiti ruski naval pri Čartorijsku.

Dne 26. oktobra.

Južno-zapadno Čartorijska so vrgle c. in kr. čete več napadov ruskih strelskih divizij nazaj, pri čemer so vjele 2 oficirja in 500 mož in vplenili 1 strojno puško. Nemški polki so vrgli sovražnika na obeh straneh ceste, ki vodi s severo-zapada v Čartorijsk. Vsega skup so pustili Rusi včeraj v tem prostoru 4 oficirje in 1450 mož in 10 strojni pušk v roki zaveznikov. Sicer je ostal položaj na severo-vzhodu neizpremenjen.

Preganjanje Rusov pri Čartorijsku.

Dne 27. oktobra.

Preganjanje Rusov, zapadno Čartorijska se nadaljuje kljub ljutemu odporu sovražnika. Sicer nič novega.

Nov uspeh nemških čet pri Dvinsku.

Dne 27. oktobra.

Južno železnice Abeli-Dvinsk je vdrla armadna skupina generala feldmarsala von Hindenburga v okolici Timsunov, približno 2 kilometra široko v rusko pozicijo, vjela 6 častnikov in 450 mož ter vplenila 1 strojno puško in 2 metalca min. Osvojeno pozicijo smo držali proti več ruskim napadom. Le pokopališče pri Sasalih, 1 kilometer severo-vzhodno Gabunovke smo ponoči zopet zapustili.

Zapadno Čartorijska je prodrla armadna skupina generala feldmaršala princa Leopolda Bavar-

žava že storila. Ponosen sem na odgovor, ki so ga moji podaniki že dali po vsem svetu, ki so žrtvovali dom, imetje in življenje, da zabranijo, da bi kdo drugi podedoval svobodno državo, ki so jo njihovi in moji predniki ustvarili. Konca vojne pa še ni videti. Treba je več ljudi, da se ohrani polna moč vojaštva na fronti in se z njim zagotovi zmaga in trajen mir. — Oklic končuje: V prejšnjih časih so najtemnejši trenotki pri možeh našega plemena rodili najmočnejše odločbe. Prosim vas moške vseh slojev, da se prostovoljno oglasite za udeležbo v boju. Sledeč v veliki množini temu pozivu, boste pomagali bratom, ki vzdržujejo že mnogo mesecev stare tradicije Velike Britanije in slavo njenega orožja.

Generalisim Joffre o sklepu miru.

Generalisim Joffre se je izjavil: Če bi se sedaj sklenil mir, bi bilo to hudodelstvo storjeno na naših naslednikih. Tak mir bi bil le premirje za pripravljanje vsakega naroda na prihodnjo vojno. Francoski narod je preveč inteligenten, da bi se dal varati. Ne borimo se proti narodu, naše vrste, ampak proti narodu, ki je pijan hrepenenja po imperijalističnem nadgospodstvu, proti narodu, ki misli, da za manjše narode ni več prostora na svetu. V tej vojni se mora odločiti, če je v Evropi še mogoča svobodna individualna Evropa. Zdaj si ali izvojujemo pravico, živeti demokratično in svobodno, ali pa izročimo Evropo nadgospodstvu imperijalistične misli. To ve francoski narod. Naj traja vojna kakor dolgo hoče, izvojevali jo bomo, dokler ne izvojujemo pravice, zavojevati našim otrokom za dedščino mir.

Angleška v svetovni vojni.

„Tägliche Rundschau“ je priobčil izpod peresa profesorja Flamma članek, v katerem pojasnjuje, da je Anglija v sedanji svetovni vojni neprimerno manj trpela, kakor druge države. Dasi traja vojna že 14 mesecev, ni Angleška bistveno še nič zadeta. Izgubila je na mrtvih, ranjenih in vjetih pač kakih 400.000 ljudi, a več kot polovica teh niso bele kože, niso Angleži, nego pripadniki drugih plemen. Izguba teh ljudi ni izgubila za angleški narod sam. Francija in Rusija sta vse drugače trpeli: prva je izgubila na mrtvih, ranjenih in vjetih kaka dva milijona ljudi, Rusija pa celo štiri milijone. Vpoštevati je pa tudi dobičke, ki jih je napravila Angleška med sedanjo vojno. Tako se je polastila kolonij, ki merijo skupaj dva in pol milijona kvadratnih kilometrov in so torej petkrat tako velike, kakor cela Nemčija. Draginja je sicer nastala tudi na Angleškem, vendar ne občutna, tem manj, ker nese trgovina sedaj veliko več, kakor pred vojno. Angleška je namreč potegnila nase vse kupčije, kar si jih je po svetu bila Nemčija pridobila z dolgoletnim trudom in skrbi že zdaj zato, da ji ostanejo te kupčije tudi po vojni. Poleg tega je Angleška še med vojno povečala svojo mornarico. Izgubila je sicer tekom vojne že več ladij, a jih nadomestila in povrh zgradila še nove. Zdaj je njeno gospodstvo na morju tako razširjeno in njena moč toliko, da večja skoro sploh ne more biti. Spričo take mornarice ni mogoče misliti, da bi prišla kaka nemška armada na Angleško. Zeppelinji sicer povzročajo na Angleškem dosti škode in vzbujajo mnogo strahu, a tudi z njimi ni Anglije zavojevati. Zadet je se da Angleško samo v Egiptu, na samem Angleškem pa ne. V angleške pristane pride vsak teden ali se odpelje 1500 do 2000 ladij, ki obsegajo več kakor 300 ton. To priča, kako cvete angleška trgovina, ki jo varuje angleška mornarica. Valuta je pač nekaj padla, a to se zgodi v vsaki državi, kadar je zapletena v vojno.

Turčija proti štirizvezi.

Boj za Carigrad.

Ponesrečena akcija ob Dardanelah.

Glede vesti, da zapuščajo Angleži in Francozi Gallipoli, javlja poročevalec c. kr. brzojavnega korespondenčnega urada, da sta dve francoski diviziji, prva in druga, torej skoro vsi Francozi, in deseta angleška divizija že zapustile svoja taborišča na Gallipoliju. Čete spadajoče k tema dvema francoskima divizijama, so bile opažene med silami, izkrcanimi v Solunu. Kakor se govori, so odišli Francozi razdrli svoje žične ograje. Doslej tu ni znano, če so zapustile polotok večje angleške enote.

Prememba v turški vladi.

Dosedanji predsednik turškega parlamenta, Halil bej, je imenovan za ministra zunanjih del. Halil bej je pristaš mladoturške stranke in poseben prijatelj Nemčije. Bil je letos od aprila do junija v Berlinu, kjer je vodil različna pogajanja med Turčijo in Nemčijo.

Opozarjamo na

„Brambni ščit“ v Kranju!

DNEVNE VESTI.

Armadni zapovednik general infanterije Svetozar pl. Boroevič je soglasno izvoljen za častnega meščana mesta Varaždina in mesta Požege.

Admiral Anton Haus je bil od cesarja odlikovan z zaslužno zvezdo Rdečega križa z vojno dekoracijo.

Ministrska posvetovanja v Budimpešti. Dne 21. in 22. t. m. so bila v Budimpešti dolga posvetovanja, katerih so se kot zastopniki avstrijske vlade udeležili ministrski predsednik grof Stürgkh ter ministri baron Heinold, baron Engel in dr. Zenker, kot zastopniki ogrske vlade pa ministrski predsednik grof Tisza in ministri Teleszky, Sandot in Ghillany. Razpravljalo se je o aprovizacijskih vprašanjih.

Brambni ščit. Poročali smo že v zadnji številki lista, da bode slovesno zabijanje žeblicev v brambni ščit v nedeljo, dne 7. novembra t. l. ob 11. uri dopoldne na glavnem trgu v Kranju. Za vdove in sirote naših padlih junakov je namenjen prebitek tega plemenita podjetja, zato naj bo geslo: „Vsi za vse“. Od najvišjega do najnižjega naj vsakdo po svojih močeh pomore olajšati zlo ostalim onega, ki je žrtvoval za domovino kri in življenje. Ali ne samo posameznik, vse korporacije, t. s. občinski zastopniki in njih odborniki, razna društva po svojih zastopnikih, z eno besedo vse naj prihiti položiti mal dar na oltar domovine. Vsakomu, in naj bo še v tako skromnih razmerah, bo gotovo mogoče pritrpati si mal znesek v ta namen. Prepričani smo, da nam ni treba zato hrupne reklame, ampak, da se bode vsak v priznanem slovenskem patrijotičnem čutu in darežljivosti zavedal svoje svete dolžnosti. Vsak naj si uredi svoje razmere tako, da mu bo mogoče prisostvovati v nedeljo, dne 7. novembra početku tega plemenitega podjetja. — Podrobnejši s-ored objavimo v prihodnji številki.

Deželni odbor je poslal vsem županstvom na Kranjskem naslednjo okrožnico: Dne 6. novembra poteče rok za podpisovanje tretjega vojnega posojila. Mnoge občine so že storile svojo dolžnost in se po svojih močeh udeležile. Marsikatera občina pa se dosedaj še ni odzvala. Vsa županstva se najodločneje pozivljajo, da izposlujejo pravočasno čim večjo udeležbo občinskih zakladov pri tretjem vojnem posojilu. Obenem naj pa vsa županstva v najobilnejši meri porabijo svoj vpliv pri imovitejših občinah, da se po možnosti udeleže iz svojih zasebnih sredstev. Udeležba pri vojnem posojilu je čim resničnega domoljubja — je pa tudi obenem čin dobrega gospodarstva, ker nudi to posojilo nenavadne denarne udobnosti. Slednjič se nujno priporoča, da se vsi podpisni tretjega vojnega posojila izvrše pri Kranjski deželni banki v Ljubljani.

Podpisujte vojno posojilo. Zopet gre klic po deželi: Prinesite svoj denar, zaslužek in prihranek, posodite ga domovini v njenem boju za obstanek. Že se nam nagiblje palma zmage; globoko v svojo deželo je prepođen na severu težko zadeti sovražnik in napadajoče armade italijanskega izdajalca se v krvi razbijajo ob železno-trdnem zidu naših neumornih bojnikov. In nič ni junakom preveč, z močjo in silo so ravno kar udarili na Balkan, da ponese na vse strani svojo zmogoslavno zastavo. Kakšna odločna volja, kakšno junaštvo, koliko samozatajevalne domovinske ljubezni navdaja te nepremagljive bojvneke! Nikogar ni, ki bi hotel zaostati za drugimi. Tudi pri nas v deželi, ki nam kaže — nemotena od vojnega viharja — lice vsakdanjega delavnega življenja. Storite vsi, ki Vam ni dano boriti se z orožjem, z orodjem mirnega dela, kar zahteva čas vojne sile od Vas. Nobeno kolo naj ne stoji, je Vaša želja. Noben mlin naj ne molči, je Vaša vsakdanja prošnja. Naše orožje naj bo sovražniku strašno in vedno strašnejše, je Vaša volja. In našim ljubljencem tam zunaj na bojnih poljanah, trudnim in bolnim pri nas v deželi, naj se privoščijo vse, kar jim more storiti ljubeznipolno delo, je Vaša molitev. Naprej torej! ničesar nam ne manjka in tudi v prihodnje naj nam ne primanjkuje ničesar! S požrtvovalnostjo in z veselem domovinsko ljubeznijo ste dosedaj vse prinesli, kar je domovina zahtevala. To storite še enkrat! Se počivajo zakladi v deželi, kakor da bi bili prihranjeni za dovršitev sijajnega dela zmage. Poglejte po svojih omarah in predalih in izpraznite jih brez obotavljanja, ker je vendar Vaše srce polno požrtvovalne ljubezni. Bogato nas je zemlja v tem letu obdarila z zlatimi sadeži. Nihče nas ne more izstradati! V naši lastni moči počiva naša sreča in naša zmaga! Vi kmetovalci tam zunaj na Vaših ponosnih domovih in kmetijah, Vaše delo je bilo blagoslovljeno in mnogokratno se je povišal donos Vaše zemlje. Naj prodre tretji klic domovine do Vas! Glejte Vaše njive so na novo obdelane, konjsko kopito jih ne bo pomandralo, nobena sovražna krogla jih ne bo razrila. Varno branjeno in skrbno čuvano pričakuje sveže sive svojega časa, ko bo vzraslo v sad in bo zagledalo solnce srečnejše dobe. Čujte vsi, ki se Vam kliče! Konečna zmaga bo naša. Podpisujte vojno posojilo, da jo kronate in obdržite.

† **Poročnik Vinko Lapajne.** Dne 19. t. m. je umrl v bolnici Usmiljenih bratov v Zemunu gospod Vinko Lapajne, poročnik, kandidat prava in imejatelj hrabrostne kolajne. Podlegel je ranam, ki jih je dobil na srbskem bojišču. Pokojnik je bil sin ugledne rodbine trgovca Vinko Lapajneta (po materi iz čislane rodbine Harmelj). Nekateri Kranjci se ga bodo še spominjali, ker je tu več let po-hajal gimnazijo. Vrli junak, počivaj v miru!

† **Absolvirani modroslovec Ivan Svetlin.** Dne 22. oktobra t. l. je umrl po dolgi mučni bolezni v Skocijanu pri Dobu (okraj Kamnik) absolvirani modroslovec gospod Ivan Svetlin. Pokojnik je z dobrim uspehom dovršil gimnazijo v Ljubljani in šel potem študirat na Dunaj za profesorja zgodovine. Že se je pripravljaj na izpite, ko ga je napadla zavratna, mučna in dolgotrajna bolezen, ki mu je uničila vso mladost in mu tudi preprečila, da ni mogel doseči svojega poklica. Smrt je prišla kot rešnica vsega trpljenja, razočaranja in zatajevanja. Slovesno so ga pokopali dne 25. t. m. na domačem pokopališču. Počivaj v miru blagi sin, vdani brat in zvesti prijatelj. Kdor te je poznal, te je moral imeti rad in obžalovati tvojo mučno bolezen. *Moravčan.*

Za preskrbo mesta Kranj z živili, založil je občinski zastop mesta Kranj svoto K 72.250—, to pa ne vstevši ono moko, katero je poprej dobil nakazano od sl. c. kr. okrajnega glavarstva, ki podpira delo preskrbovalnega odseka z vsemi svojimi močmi.

Naša gimnazija in vojno posojilo. Kakor čujemo, nabirajo prav marljivo dijaki v posameznih razredih prispevke za vojno posojilo. Zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača.

Matura v Kranju. Danes dopoldne se je vršila na naši gimnaziji matura v podaljšanem jesenskem terminu pod predsedstvom g. deželnega šolskega nadzornika, šolskega svetnika dr. Janka Bezjaka. Priglasil se je kandidat narednik France Pavlin iz Kremence pri Cerknici. Ker je kandidat dokazal na bojnem polju svoje junaštvo in bil hudo ranjen, je izpraševalna komisija enoglasno sklenila, da se mu prizna zrelost brez pismenega in ustmenega izpita. Dr. Bezjak mu je v navdušenih besedah javil sklep komlsije in povdarjal njegovo junaštvo.

Vojaški grobovi. Grobove junakov, ki so padli za domovino, bodo o Vseh svetih na pokopališčih v Kranju in na Rupih pri Kranju okrasili z venci in lučicami. Na Rupih so te dni blagoslovili novo vojaško pokopališče.

Naša gimnazija priredi dne 19. novembra na dan sv. Elizabete zvečer v Ljudskem domu pevski in deklamatorski večer. Čisti dohodek je namenjen za vojno posojilo.

Poljudno predavanje v Kranju. Dne 3. nov., to je prihodnjo sredo, se vrši poljudno prenavanje v Citalniški dvorani (hiša gospe Marije Mayr). Predava profesor Makso Pirnat: „Vojna in naše dolžnosti.“ Predavanje je v prvi vrsti namenjeno mladini, ki je odrasla, ljudski šoli, ter gojencem in gojenkam izobraževalnih tečajev, ki jih je mestna občina priredila v šolskem letu 1913/14. Dobrodošli so tudi drugi poslušalci. Vstopnina prosta. Začetek točno ob 8. uri zvečer.

Kino „Talijska“ v Kranju priredi jutri, v nedeljo štiri predstave in v ponedeljek, na praznik Vseh svetnikov tri predstave, vsakokrat s popolnoma novim, krasnim in vlezanimivim sporedom. Opozarjamo zlasti na efektni drami „Zatvornica“ in „Angelj rudokopa“, ki sta se uprizarjali tudi v največjih mestih z brezprimernim učinkom. Podrobni program je posneti iz lepakov. Na praznik odpade predstava za mlanino ob 3. uri popoldne. — Počenski s prihodnjim tednom bodo v kino „Talijska“ tudi vsa četrtka po tri predstave.

„Čista zemljiška knjiga.“ Nekateri posestniki so ponosni na to, da je njih imetje neobremenjeno, da imajo, kakor se pravi, čisto zemljiško knjigo. Marsikdo bi zdaj gotovo najel denar na svoje posestvo, da bi kupil vojno posojilo, a v mislih mu je „čista zemljiška knjiga“. Z ozirom na to je sedaj pravosodno ministrstvo dovolilo, da se sme v takih slučajih v zemljiški knjigi izrečno zapisati, da je bila „zastavna pravica vknjižena v svrhu najetja vojnega posojila“. Tako bo v zemljiški knjigi ovekovečeno, da je posestnik najel denar le iz patrijotičnega nagiba.

Draginjska doklada ljudskošolskemu učitelstvu. Deželni odbor je dovolil vnovič vsemu službujočemu učitelstvu in rodbinam vpoklicanih učiteljev enkratno draginjsko doklado v isti izmeri, kakor spomladi. Potrebščina za to novo podporo znaša okroglo 90.000 kron.

Državne podpore za svojce mobiliziranih. Politične oblasti so opozorile posamezne komisije za preživljanje, da ne smejo črtati vzdrževalnine takim osebam, ki so dobile delo na polju; ne smejo pa jim tudi ne vzdrževalnine znižati. Zaslužek pri delih na polju ni stalen in ga torej komisije za preživljanje ne smejo vpoštevati.

Zbirka za Rdeči križ. Povodim izplačila odškodnin za vojni upravi oddano govedo so županstva nabirala darila za „Rdeči križ“ in se je okrajnemu glavarstvu izročil skupen znesek 872 K 78 vin, ki se je vprid deželnega in gospejnega po-

možnega društva „Rdeči križ“ v Ljubljani odposlal na c. kr. deželno predsedstvo v Ljubljani. Nabralo se je v teh-le občinah: Stražišče 48 K; Sv. Ana 21 K 60 v; Staraloka 184 K; Cerklje 62 K 30 v; Voglje 30 K; Sv. Križ 50 K; Kovor 52 K; Velesovo 33 K; Sorica 8 K; Sv. Katarina 42 K; Senčur 69 K 50 v; Trata 71 K 12 v; Sv. Jošt 68 K; Predoslje 30 K; Zmnc 103 K 26 vin.

Dobrodelna koncerta v Radovljici. Tekom tega meseca sta se vršila v Radovljici v prid ranjencem na Bledu dva koncerta (pevovodja učitelj Vilko Rus) z gledališko predstavo. Prav dobro sta uspela. Strokovno poročilo priobčimo zaradi pomankanja prostora v prihodnji številki.

Iz zaprtega kovčka je bila ukradena delavcu Ivanu Pavšiču v Radovljici denarnica z vsoto 60 K.

Družba sv. Mohorja. Družba sv. Mohorja v Celovcu je ravnokar pričela razpošiljati družbene knjige za leto 1915. Cenjeni udje prejmejo letos naslednji književni dar: 1. Koledar za leto 1916. 2. Mesija, 2. zvezek. 3. Zgodovina c. in kr. pešpolka št. 17. 4. Zgodovina slovenskega naroda, 5. zvezek. 5. Slovenske večernice, 69. zvezek. 6. Presveta Evharistija (molitvenik). Kdor je doplačal 80 vinarjev za broš., oziroma K 1.40 za vezan izvod, prejme: Trojka. Družba se bo potrudila, da častiti udje prejmejo kolikor mogoče hitro. Vsak družbenik naj prejme knjige v tisti župniji, v kateri se je vpisal. Na poznejše izpremembe stanovanjske se pri tolikem številu družbenikov ni moglo ozirati.

Feliks Stegnar. V 74. letu svoje starosti je umrl v Mariboru vpokojeni c. kr. učitelj gospod Feliks Stegnar, ki si je s svojim delovanjem na različnih poljih narodnega življenja pridobil velike zasluge. Pokojnik je bil najprej c. kr. učitelj v Idriji, potem pa je prišel v tej lastnosti v Ljubljano. Tu se je pridružil Bleiweisovi narodni stranki in je bil več let tudi delaven deželni poslanec mesta Idrije. V Ljubljani je bil marljiv odbornik „Slovenske Matice“ in ustanovitelj pevskega društva „Slavec“, ki ga je v hvaležno priznanje za njegove zasluge izvolilo za svojega častnega člana. Ko je bil pred 20 leti v Ljubljani veliki potres, je bil pokojnik premeščen v Maribor, kjer je bil duša narodnega življenja in je neutrudno sodeloval pri dramatičnem društvu, v čitalnici in pri pevskem društvu. Pred nekaj leti je šel v pokoj. Pokojnik si je tudi kot skladatelj pridobil zaslug za slovensko stvar. Bodi mu ohranjen blag spomin.

Predmeti proti mrazu za vojake na bojnem polju. C. in kr. etapno višje poveljstvo je v svrhu enotnega postopanja odredilo, da se ne sme pošiljati ali oddajati darovanih predmetov za obrambo proti mrazu neposredno armadi na bojnem polju, temveč da je taka darila oddati nabiralnici daril v naturalijah c. in kr. vojnooskrbovalnega urada v Ljubljani (c. kr. deželna vlada, Simon Gregorčičeva ulica 20, pritličje).

Poziv. Storičca grozovitega umora orožnikov v Radečah, Zupet in Štrukelj, kljub obširnemu marljivemu zasledovanju še do danes nista pod ključem. Videlo pa se je jih je na več krajih na Kranjskem, deloma vsakega zase, deloma oba skupaj, a vseeno se še ni posrečilo ju prijati. V tem oziru se je storilo že po orožnikih, policiji i. t. d. vse mogoče, a lopova se še vedno klatita okoli. Ker ni izključeno, da se pojavita tudi v tukajšnjem okraju, se zato prebivalstvo vse brez izjeme pozivlja, da pomaga oblasti pri zasledovanju zločincev. Vsako pojavljanje teh zločincev, vsaka zanesljiva sled, skratka vse okoliščine, po katerih bi se moglo prijati lopova, naj se takoj naznanijo najbližji orožniški postaji po slih ali brzojavnim potom. Zlasti se priporoča opazovanje pri prehodih čez Savo. Le na ta način, s skupnim sodelovanjem civilnega prebivalstva in varnostnih oblastij se bo moglo zločinca hitreje izslediti in prijati.

Lujizine toplice na Bledu bodo dne 30. novembra prodane na javni dražbi. Cenjene so na 271.173 kron.

Prodaja sadja. Vsled ukaza c. kr. deželnega predsednika za Kranjsko z dne 6. septembra t. l. št. 23774 dež. zak. št. 30 prepovedano je prodajanje sadja hodé od kraja do kraja, prenašanje in ponujanje od hiše do hiše in na cesti. Prodaje sadja na trgih in trgovine s sadjem v stalnih obratovalnicah ta prepoved ne zadeva. Prestopki tega ukaza se bodo v smislu obrtnega reda najstrožje kaznovali.

Razglas. Pozivno na tukajšnji razglas z dne 6. 3. t. l. št. 306/Mob. tičoč se dolžnosti naznanil zalog na kozah, usnju ter strojih se opozarja na min. naredbo z dne 13. okt. t. l. drž. zak. št. 306, ki določa sledeče: 1. Naznanila o zalogah in spremembah v stanju koz in kožič, usnja, strojih in degresa pošiljati je o d 26. o k t o b r a nadalje v s a k t e d e n neposredno na c. kr. trgovsko ministrstvo in sicer vsak torej po stanju pretečene s o b o t e. 2. Naznanila je podajati le v enem izvodu. Izdelovalci usnja morajo v svojih naznanilih navesti kože, ki so jih prejeli od kožne in usnjarske centrale (Häute- in Ledercentrale) ločeno od koz, ki so jih prejeli iz drugih virov. V ta namen je razdeliti v naznanilnicah na kože in kožice stolpec: „Odslej je priraslo v dva razpredelka. V en razpredelek vpisati je one kože, ki se jih je pre-

jelo od kožne in usnjarske centrale na kratko z imenom „c e n t r a l“, medtem ko je vse druge kože vpisati pod imenom „d i r e k t“. 3. Vse druge določbe min. naredbe z dne 4. marca t. l. št. 53 drž. zak. ostanejo neizpremenjene.

Nekaj za smeh v resnih časih. Neki žurnalst — tako poroča „Selská Stráž v št. 41 z 9. oktobra t. l. — prebiva že od začetka vojske v Ženevi v Švici in ima torej dosti prilike, da čita časopise vseh vojskujočih se držav. Iz tega, kar je v njih našel najzanimivejšega, je sestavil statistiko, v kateri tiči precej humorja in ob enem priča o preveliki gorečnosti žurnalistike, podajati svojim čitateljem zanimiva in všečna poročila. Tako so na pr. objavili časopisi raznih držav 763 odločilnih bitk. V 513. časopisih je bilo čitati, da je sedanja vojska največja v svetovni zgodivini. V 111. poročilih se je zatrjevalo, da so bile cele armade popolnoma poražene in uničene. Ladij je bilo potopljenih 63.876 in poginilo je na njih 350.000 ljudi. Skladišč za municijo in smodnik je bilo v zrak pogrnanih nič manj kot 255. Posebno natančno je pazil žurnalst-statistik na poročila o številu padlih ter ranjenih in je dognal, da je mrtvih že 74 milijonov in ranjenih že čez 293 milijonov. Iz Galicije in Rusije so izgnali 6 milijonov, obešenih je bilo dva milijona židov. Onečaščenih je bilo 689.000 žen. Ob izbruhu vojske so se pogostoma razširjale vesti o atentatih na kralje, kraljice, nadvojvode in velike vojvode. Po teh vesteh je bilo že 9 atentatov na nemškega cesarja, troje pa na prestolonaslednika. Srbskega kralja Petra so umorili nič manj kot 67krat. Na ruskega carja je bilo že 52 atentatov, med temi 42 uspešnih. Dvakrat so bile popisane vse podrobnosti žalne ceremonije pri njegovem pogrebu. Vojnih vjetnikov je skupaj 25 milijonov., uplenjenih topov 98.945 in strojnih pušk kakih 900 milijonov. V obleganih trdnjavah poginilo je od lakote 92.564 civilnih oseb. Križanih je bilo 4513 vojakov in 7692. vojakom je bil odrezan jezik. Nevtralne države so 3292 krat izjavile, da ostanejo nevtralne, 3674 krat pa so se pripravljale, poseči v vojsko. V državah, ki se vojskujejo, je že 169krat izbruhnili revolucija. Letalnih strojev je bilo uničenih 9000!

Vojno-poštni promet z zavoji. Od 4. okt. nadalje je zasebni promet dopusten za sledeče

vojno-poštne urade: 6, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 38, 40, 42, 44, 47, 48, 50, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 96, 97, 98, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 116, 118, 119, 120, 121, 123, 124, 126, 127, 128, 130, 132, 134, 135, 137, 139, 141, 143, 144, 150, 154, 155, 156, 157, 158, 160, 161, 162, 164, 165, 166, 167, 171, 173, 175, 177, 178, 179, 181, 182, 183, 184, 200, 201, 202, 204, 206, 207, 208, 209, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 251, 252, 253, 254, 255, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 319, 320, 321, 322, 323, 325, 326, 328, 329, 330, 350, 351, 352, 353, 355, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 601, 602, 603, 604, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 616, 630.

Iz bojov v Cnampagni. Švicarski listi poročajo, da so Francozi pri zadnjih bojih v Champagni in sicer pri La Mallec du Sud naenkrat razstrelili 22.000 kg razstreliv, vsled česar je zletel velik nemški strelski jarek v zrak. — Nemški listi so izračunali, da je pri francoski ofenzivi v Champagni, ki je začela 22. septembra in je trajala tri dni, bilo na fronti 25 km oddanih več kakor 50 milijonov strelcev, kar je veljalo več kakor eno milijardo frankov.

Živ v podgorski mrtvašnici. Na pokopališču v Podgori v sredi je mrtvašnica. Tja so nosili padle junake, največ ponoči. Sanitetni vojak je prihajal vsako jutro na pokopališče pregledat, koliko so jih prinesli, potem je prišel kmalu duhovnik, blagoslovil jih je, molil, pokopali so jih. Nekoč pregleduje, ali imajo vsi legitimacije. Kar na krat tih, šibek glas: „Daj brate vode!“ Kateri je spregovoril? Mraz je pretresel vojaka. Odkrije obraz enega, ta je bil tih, drugega, tih, tretjega, tih, četrti odpira oči. Pokliče tovariša in odneseta ga iz srede mrtvih med žive. Granata je bila priletela, eksplodirala blizu njega, zasula ga v zemljo. Pritisk zraka je povzročil, da je padel v nezavest. Našli so ga ponoči, nikakega življenjskega znaka ni bilo na njem, odnesli so ga v mrtvašnico, kjer se je vzbudil v življenje.

Utrnila se je zvezda našega žtvljenja. Preselil se je k nebeški četi junaskih borilcev, ki so žrtvovali na bojnih poljanah življenja svojega cvet, naš iskreno ljubljeni bratec

VINKO LAPAJNE,

poročnik, kandidat prava, lastnik hrabrostne svetinje.

Ranjen v Galiciji in ozdravljen je šel zopet v boj in dobil na srbskem bojišču smrtnonevarne rane, katerim je podlegel dne 19. t. m. v bolnišnici Usmljenih bratov v Zemunu (Slavonija.)

Pal si kot junak za ljubo očetnjava.

To je edina tolažba naša v naši neizrečni boli.

Starodavno mesto Idrija, ki si jo ljubil z vsem ognjem plemenite svoje duše, gleda s ponosom na Tebe, junaka makabejca.

Bodi Ti sladak mir v ljubem naročju bratske zemljice.

V IDRIJI, dne 29. oktobra 1915.

Štefanka, Leni, Olga, sestre; Dolfi, brat.

Prostovoljna prodaja

53

celega Fidrovega posestva z vso gostilniško upravo in odstop koncesije.

Natančneje v gostilni Fider, Kranj.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

brez odbitka rentnega
davka.

4³/₄ 0/0

brez odbitka rentnega
davka.

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

7 52-17

Spominjajte se vsi „Rdečega križa“.

Suhe gobe

in druge deželne pridelke v vsaki
množini po najvišjih dnevnih cenah
kupuje

M. RANT, KRANJ

trgovina mešanega blaga in deželnih pridelkov

Trboveljski in češki premog.

Restavracija pri kolodvoru

priporoča dobro kuhinjo, pristna vina, češko
budjeviško pivo. Lep senčnat vrt.

5 52-44

! Za zimo!

Najstarejša
trgovina

Ferd. Sajovic

v Kranju

(poprej J. C. Pleiweiss)

priporoča

2 52-44

! Za zimo!

svojo bogato zalogo

sukna, zimskih modnih blagov, barhentov za ženske bluze in obleke, pike, belih in višnjevih barhentov, ševijotov, kamgarnov in lodnov za pelerine, šifona, bele kotenine in platna za rjuhe, cvilha za zimnice, satenastih in pisanih posteljnih odej, kakor tudi vsega drugega manufakturnega blaga. Volneni robci, pleti najnovejših vzorcev in najboljše kakovosti. Zimske moške in ženske srajce, jopice in hlače.

Snežne kape, trebušnike, naročnike, rokavice in nogavice za vojake.

Svilnati robci najnovejših vzorcev.

Najbolj varno naložen denar v vsem
političnem kraniskem okraju!

1 12-35

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

**Splošni rezervni zaklad
(lastno premoženje) nad
378.000 kron!**

Hranilnica posoja na zemljišča po 5½% na leto in na amortizacijo v 45 letih, tako da na primer dolžnik v teku 45 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

Koncem leta 1914. je bilo
stanje hranilnih vlog nad

5 milijonov 337 tisoč kron.

Posojil na zemljišča ter posojil občinam
nad 4 milijone kron.

4¹/₂ 0/0

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle in nedvignjene vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglašati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Da so hranilne vloge res varne, priča zlasti to:

da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev, ter župnišča cerkveni denar.

Ta najstarejši in največji denarni zavod na celem Gorenjskem **uraduje**

v Kranju na rotovžu

vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in vsak tržni dan tudi od 2. do 4. ure popoldne.